

Revista Catalana de Musicologia, núm. x (2017), p. 107-119
ISSN (ed. impresa): 1578-5297 / ISSN (ed. electrònica): 2013-3960
DOI: 10.2436/20.1003.01.55 / <http://revistes.iec.cat/index.php/RCMus>

LA FUSIÓ DE DUES CAPELLES DE CANT AL SEGLE XVII A PERPINYÀ: HISTÒRIA D'UN LLARG CONFLICTE

REINALD DEDIES

Societat Catalana de Musicologia

RESUM

Una fusió de les capelles de cant de dues parròquies de Perpinyà fou imposada per l'Administració reial de la província l'any 1699 després de decennis de debats. Publiquem i analitzem dos documents:

— Una súplica dels obrers al vicari general del bisbat argumentant la defensa de la capella de cant; els redactors descriuen la pràctica musical en aquell temps.

— Un edicte de la màxima autoritat civil de la província per definir les regles de la fusió i el paper dels mestres.

Ambdós documents revelen les mentalitats dels clergues, dels obrers, del poble i, sobretot, la importància atorgada a la música com a element de prestigi.

PARAULES CLAU: segle XVII, Perpinyà, parròquia de la Ral, capella de cant, funcionament d'una capella, element de prestigi.

THE UNION OF TWO MUSIC CHAPELS IN 17th-CENTURY PERPIGNAN: THE STORY OF A LONG CONFLICT

ABSTRACT

The union of the music chapels of two parishes in Perpignan was ordered by the royal administration of the province in 1699 after decades of debate. We publish and analyse two documents: a petition of the workers to the general vicar of the episcopal see, presenting a defence of the music chapel (here, the drafters of the document describe the musical practice of their times), and an edict from the supreme civil authority of the province, defining the rules of the union and the role of the masters. Both documents reveal the mentality of the clerics, workers and people, and above all the importance attributed to music as a factor of prestige.

KEYWORDS: 17th century, Perpignan, La Ral parish, music chapel, functioning of a chapel, prestige factor.

Abans de tractar el que fou la vida musical de l'església de Santa Maria de la Ral de Perpinyà, no serà inútil un breu repàs històric: el 2 de gener de 1300 (1301), el rei Jaume II concedia als cònsols de Perpinyà un solar a prop del seu castell, on els Germans de la Penitència havien tingut un convent abans de l'extinció de llur congregació. Es projectava construir una nova església que l'augment de població feia necessària. No trigaren gaire: l'any 1338, el papa Benet XII l'erigia en col·legiata amb dotze canonges, dotze prebendats, vint sacerdots i vuit clergues. L'any 1381, el priorat agustí d'Espirà, poble fronterer que patia les incursions de bandolers vinguts del Lenguadoc veí, obtingué del bisbe d'Elna el permís de refugiar-se a Perpinyà i establir-se a l'església de la Ral, sense perjudicar els drets de la comunitat que ja hi residia. El priorat esdevenia abadia, i l'abat rebia el privilegi d'oficiar pontificalment, amb bàcul i mitra. La cohabitació de les dues comunitats no fou gens fàcil, amb tot un seguit de plets i baralles, que acabaven algunes vegades a cops i patacs! La cura de la parròquia fou agregada al capítol d'Elna. L'any 1408, Benet XIII convocà a l'església, que era aleshores la més àmplia de la vila, un concili general que tractà sense èxit de resoldre el gran Cisma d'Occident. L'any 1592, Climent VIII suprimia l'ordre dels canonges agustins, però mantenia quinze prebendes i el títol d'abat a la Ral que, després de 1695, serà atorgat sistemàticament al bisbe, i acabarà suprimint l'any 1780.

Dels documents que resten de l'arxiu de la Ral, la majoria és conservada, sense classificació coherent, a l'arxiu departamental dels Pirineus Orientals (Archives Départementales des Pyrénées-Orientales). Hi trobem, amb la signatura G446, uns papers de contingut i datació heterogenis: adjudicacions d'obres, construcció d'un orgue, plets, contractes i donacions. Ens interessaren dos documents, de data, llengua i sobretot esperit ben diferents, que concerneixen la vida musical i litúrgica a Perpinyà al segle XVII.

Primer, una *Breu i sumaria informació...*, memòria de sis fulls escrits en català (uns altres fulls escrits de diverses mans semblen uns esborranys de la carta final que reprèn i ordena els arguments). Es tracta, probablement, d'una còpia d'una carta enviada al vicari general pels obrers de la Ral.

Els preocupa un projecte que corre des de fa anys, i que, no obstant l'oposició contínua que manifesten, acabarà per realitzar-se definitivament l'any 1699: es tracta de fusionar les dues capelles de cant de les esglésies de la Ral i de Sant Joan. Aquesta era la primera parròquia de la vila de Perpinyà, però com que el bisbe i el capítol residien a Elna, l'abat de la Ral, amb bàcul i mitra, era un element de prestigi per la seva església, i de retruc per a la ciutat. A mesura que creixia el predomini de Perpinyà, la cúria episcopal prengué el costum de residir-hi sovint, i després contínuament, i d'oficiar a Sant Joan, que esdevenia *de facto* una quasi catedral abans que ho sigui *de jure* l'any 1601, amb el trasllat oficial de la seu episcopal. La Ral hi perdia part del seu prestigi. Així, doncs, els obrers, ells que, molt més que

els beneficiats i clergues de les comunitats residents, fan mostra d'un zel viu i gelós per llur església, estaven atents per guardar els elements de prestigi, i la capella de cant n'és un de primera fila.

Comencen amb termes protocol·laris:

molt il·lustre i molt reverend senyor Vicari General

Humilment suplican a V. R. la gracia de manar que sia rebuda breu y sumaria informatio sobre las cosas següents.

Després desenvolupen un llarg argumentari, en setze punts, ple d'informacions sobre la vida litúrgica de la parròquia i el seu prestigi. Els tractarem de resumir:

Primo: recorden la importància de la comunitat que resideix a l'església; ja hem vist que es tracta de dues comunitats: els canonges amb llur abat i els beneficiats de sant Julià i santa Basilissa.

Secundo: després de la col·legiata, i més endavant catedral, de Sant Joan, la Ral és la més gran i més freqüentada de les esglésies de la vila; el culte s'hi celebra des de sempre amb gran solemnitat, «ostentatio y magnificentia».

Tertio: l'església treu prestigi de moltes relíquies que posseeix, particularment les de sant Julià i santa Basilissa, i de les nombroses confraries, com les de la Soledat, dels Màrtirs, ..., que llueixen moltes indulgències i jubileus concedits pel summe pontífex.

Quarto: s'hi fan moltes festivitats i processons parroquials de ritu pontifical presidides per l'abat, amb cant polifònic. Posseeix molta argenteria valuosa i obres d'art, «com si fos una catedral».

Quinto: el temple és ampli i decorós, atreu multituds, gent de qualsevol condició, «Elevant los esperits per aqueix medi à contemplar la gloria [...] en lo paradís». Així va la pastoral d'aquell temps: la bellesa del culte evoca la glòria, la litúrgia celestial per la qual Maria, els sants i benaurats reten culte a Déu al paradís. La litúrgia terrestre pot produir, així, fruits copiosos de pietat i devoció.

Sexto: l'antiguitat de la capella de cant i també la seva utilitat justifiquen que sigui mantinguda: ja fa molt temps que els obrers paguen un mestre per formar uns joves en el cant litúrgic dels salms, de les misses i, fins i tot, en manté alguns a casa seva.

Septimo: la capella actua en altres esglésies de la ciutat. Molts dels seus antics alumnes segueixen servint, després, com a beneficiats en les esglésies importants de la ciutat o del bisbat.

Octavo: encara que hi hagi una altra capella de cant a la vila, la de la Ral és molt útil: a més de les quatre parròquies, moltes esglésies de convents fan oficis solemnes amb gran concurrència de gent al llarg de l'any. No n'hi hauria prou amb una sola capella.

Nono: remunerar uns músics ocasionals prou competents resultaria molt més car que el salari del mestre de cant que cobra trenta lliures per les seves actuacions, incloent-hi el manteniment i l'ensenyança dels escolans. I es pot preveure

que, sense la competència, un únic mestre per a la vila podria tenir més exigències! S'hauria de renunciar a algunes festivitats molt arrelades, com les de confraries.

Decimo: no es tracta pas de conjectures; tal cas ja s'ha produït: fer venir músics exteriors ha resultat molt costós i es repetiria freqüentment. Millor seria augmentar el nombre de cantors de la capella de cant.

Undecimo: ni entre els canonges ni entre els membres de la comunitat de preveres no n'hi ha que tinguin capacitat per al cant polifònic o el cant pla, cosa que perjudica la pietat.

Duodecimo: per posar-hi remei, no n'hi a prou a conservar la capella, caldria que els cantors, almenys els principals, siguin permanents, i presents al cor per corregir les errades dels preveres i canonges. Podrien ensenyar de cantar als beneficiats, com alguns ja han demanat.

Decimo tercio: els obrers proposen de participar a resoldre el problema econòmic, tal com s'havia fet en una altra ocasió, l'any 1639: acabaven de construir un orgue, i no podien pagar el salari d'organista: van demanar al bisbe de fusionar el benefici de Paula Go [sic], del qual tenien el patronat, a la càrrega d'organista. Així fou fet i així podria fer-se de nou amb un altre benefici.

Decimo quarto: llur requesta és justa i útil. Així, doncs, demanen al reverendíssim senyor bisbe que, fent ús de l'autoritat de l'ordinari i dels poders apostòlics delegats pel Concili de Trento, decideixi la unió d'un benefici a la funció de mestre de capella, afegint-hi l'obligació de residir: el benefici seria vacant automàticament (*de jure pariter et de facto*) passat un mes d'absència del titular, amb l'obligació per als obrers de substituir-lo per un nou mestre.

Decimo quinto: tal procediment ja s'havia experimentat amb l'organista i la seva eficiència s'ha comprovat.

Decimo sexto: els obrers demanen que conservin el patronat sobre els beneficis que s'han d'unir a l'ofici de mestre, i demanen que la «dita unio se fasse ab lo modo y forma contengut en lo memorial», que adrecen juntament amb la súplica.

Més enllà de l'anècdota d'un esdeveniment no gaire transcendental però que inquietarà molts anys els obrers, aquest document ens interessa per tot el que deixa endevinar de les mentalitats i les pràctiques en una parròquia d'importància mitjana als segles XVII i XVIII.

Els arguments que justifiquen l'existència d'una capella de cant van ordenats dels més nobles als més pragmàtics. En primera fila venen:

- La importància i el prestigi de la comunitat.
- El rang de la parròquia i la magnificència del culte que s'hi fa.
- La presència de relíquies i de confraries.
- La pràctica de moltes processons i del cant polifònic.
- I, com a conseqüència, la gran afluència de fidels.

Després, subratllen el valor i la utilitat de la capella de cant per:

- Existència «de temps immemorial».
- Valor musical, presència d'instrumentistes i pràctica de la polifonia.
- Activitats fora de l'església parroquial.

S'argumenta, a més, que no ve a competir amb la de Sant Joan.

Només després s'exposen els problemes econòmics, bo i importants perquè semblen al centre de la qüestió: els obrers tenen cura de no anar en contra dels interessos dels canonges o dels beneficiats. Subratllen el caràcter mòdic de la retribució del mestre. Resultaria més car haver de llogar músics ocasionals, i tindria com a conseqüència la reducció de les prestacions musicals, el descontentament dels fidels i de les confraries.

Però més saborós ens sembla l'argument de qualitat: fan llargs comentaris de la incapacitat dels canonges i beneficiats per al cant litúrgic; fa temps que són debatuts els criteris de reclutament de les dues comunitats residents; les regles no precisen la necessitat de saber cantar, els canonges no volen imposar-ho, i la comunitat de beneficiats no vol tenir més exigències que els canonges. Això fa que, fins i tot quan són molts els membres presents al cor, llur incapacitat causa «grandíssima desconsolació» als fidels: veus falses i sense disciplina no inclinen els auditors a la devoció, i arriben a causar grans distraccions (podem bé prou imaginar els riures continguts dels oients no sempre moguts per una devoció perfecta). Els fidels se'n queixen. La presència de cantors permet de compensar les errades dels clergues. La capella dona a certs membres de les comunitats la possibilitat de formar-se per al cant, i molts antics escolans acaben ja grans al servei d'altres comunitats arreu del bisbat.

Notem que no es limiten a exposar el problema; proposen una solució hàbil i poc costosa: els obrers disposen d'un dret de patronatge per alguns beneficis de la comunitat: fan la proposta d'unir-los amb la funció de mestre de capella: això limitarà llur llibertat per triar els candidats; ho accepten, però volen conservar llur dret de presentació. Cal recordar l'estat conflictiu de les relacions entre les dues comunitats de clergues residents a l'església per comprendre que són prou prudents: demanen al bisbe, que només té poder de decidir emparant-se, si cal, en l'autoritat del Concili de Trento, d'atorgar-los el poder de declarar la vacant del nou benefici en cas d'incompliment de les obligacions per absència del mestre quan passi d'un mes.

Més enllà de l'aspecte anecdòtic, el document que estudiem ens fa endevinar moltes coses de les mentalitats dels clergues d'aquell temps, professionals de la litúrgia i propietaris d'un benefici, preocupats sobretot per les bregues intestines. Però també ens mostra l'actitud dels fidels, representats pels obrers de l'església: són ells els que es preocupen per la bellesa del culte i el prestigi de llur parròquia. Llur súplica al bisbe, enviada al vicari general, no menciona ni al·ludeix l'opinió dels clergues, però no oblida de subratllar llurs deficiències i desinterès per la qüestió.

La importància que atorguen a la música sorprèn: anys enrere, la necessitat de mantenir un organista havia mobilitzat les energies dels obrers; ara es preocupen per la capella de cant, que té un paper important pel culte i per formar músics. Volen conservar-la i, a més, millorar-la amb la presència de cantors estables. Atribueixen a la música sola la bellesa del culte, el prestigi de la parròquia, l'afluència i la pietat dels fidels.

Per copsar l'efecte de les litúrgies amb música sobre la sensibilitat dels oients, cal recordar que l'església era l'únic lloc, exceptuant els balls i les festivitats públi-

ques, on la gent del poble podia escoltar música. Nosaltres, sadollats que som de música ambiental o d'ofertes de concerts de tots tipus, ho tenim de mal entendre. Per als nostres avantpassats, l'ofici religiós era també concert i espectacle, una mena de teatre musical, i la sumptuositat dels retaules, dels vestits litúrgics i de les peces d'orfebreria participaven de l'escenografia de l'espectacle litúrgic.

Argumentant la defensa de la capella de cant, els redactors descriuen la pràctica musical de la Ral en aquell temps, i es correspon amb el que deixen imaginar les partitures contemporànies conservades en arxius musicals veïns, per exemple a l'Arxiu Capitular de Girona o a l'Arxiu Parroquial de Canet de Mar. En una parròquia d'importància mitjana però d'un cert prestigi com és la Ral, la capella tenia, a més de veus infantils, alguns cantors i instrumentistes (baixons i d'altres) per poder cantar polifonia i practicar la policoralitat conforme a la moda d'aquell temps: un llibre de raons del segle XVII, el d'Honrat Ciuró de Camelas, un petit poble de la comarca de l'Aspre, al Rosselló, ho testimonia: conta que, amb motiu de la inauguració de la capella i del nou retaule del Roser a l'església parroquial, venen els cantors de Perpinyà i canten a dos cors, un situat a la tribuna i l'altre a la trona! Als nostres dies s'ha perdut aquesta afició per la música litúrgica, però les queixes sobre la incapacitat musical dels que hi intervenen i el ridícul d'algunes prestacions els podem trobar avui encara, però això son figures d'un altre cistell.

Tornant a la capella de la Ral, no podrà evitar la fusió projectada, que sembla que s'ha acabat de fer anys més tard, després de molts intents, en un ambient conflictiu: ho deixa endevinar un altre document de l'arxiu departamental dels Pirineus Orientals. Hi trobem, amb la mateixa signatura G446, còpia d'un edicte de l'Administració reial francesa, amb data del 15 de març de 1699. Ordena formalment la fusió de les capelles, que ja s'havia decidit i intentat anteriorment, i que havia fracassat, ja que cal tornar a fer-ho de nou. Precisa el *modus operandi* per aconseguir que sigui efectiva, i estipula que no es pugui separar mai més per qualsevol causa o pretext.

L'*intendant*, que és la màxima autoritat civil a la província, fa aplicar una ordre reial del 20 de gener, amb un acte d'autoritat que tracta d'arreglar els litigis aixecats en un intent precedent de fusionar dos organismes que es feien competència anteriorment; «pour eviter toutes les contestations qui pourroient survenir», diu el text, indicant, en llenguatge diplomàtic però clar, que no han deixat de produir-se abans de la intervenció de l'autoritat civil.

D'aquest document podem treure informacions sobre la funció de les capelles i del mestre en aquell temps: intervenen en ocasions solemnes a les esglésies de la ciutat o de la rodalia, a petició de comunitats, parròquies, confraries i, fins i tot, particulars, per exemple quan hom porta el viàtic als moribunds o en exèquies solemnes. El mestre havia d'assegurar l'educació general i musical dels infants que guardava en pensió a casa seva. El document estipula que els dos mestres conservaran aquesta possibilitat: «ils pourront chacun elever et instruire des enfans pour la musique». També havia de ser compositor: cada mestre podrà fer cantar les seves obres, però haurà de tenir el consentiment de l'altre.

Però, sobretot, l'edict de l'*intendant* imposa un reglament que preveu:

— Una igualtat total dels dos mestres en funció i dels futurs, tant per als deures com per als drets.

— L'abolició de qualsevol distinció dels membres de les dues capelles, i la protecció dels que havien estat trànsfugues.

— La preeminència del servei del capítol de la catedral, fins i tot per l'antic mestre de la Ral, i després la prioritat de la Ral sobre qualsevol altra església.

— La possibilitat de fraccionar el nou grup si és necessari per a intervencions simultànies, amb acord dels dos mestres, sense que hi pugui haver cap diferència en les retribucions entre uns membres i els altres.

La igualtat dels dos mestres és curosament assegurada, tant per la feina com pel sou (exceptuant-ne només les pensions que solia atorgar el capítol, generalment en cas de jubilació). El mestre que farà una proposició nova deixarà opinar l'altre primer, i després decidiran junts: «celuy des maitres qui proposera, laissera parler l'autre le premier, et la decision se fera de commun accord». També decidiran junts les intervencions fora de les dues esglésies, sense considerar a quin mestre se li han demanat. Hauran de repartir-se la feina equitativament i substituir-se mútuament en cas de malaltia.

El document es fa moralitzador quan tracta del comportament dels mestres: han de ser respectuosos i obedients als senyors canonges, i només en segon lloc servir la Ral. Al·ludeix a conflictes entre cantors i celebrants, que es poden trobar en qualsevol època, però deixa veure l'ambient en el moment de la fusió quan segueix dient: «les dits maitres vivront avec l'union qui doit etre entre des personnes raisonnables» ('han de guardar la unió tal com ha de ser entre persones raonables').

També es recorda als músics les obligacions de llur ofici i la possibilitat de sancions pecuniàries: hauran de ser presents en els assajos dels nous cants, i els absents no tindran part de la primera retribució que concerneixi a aquell cant.

El text esdevé fins i tot amenaçador quan exigeix obediència als mestres: «Nous ordonnons aux deux maitres de s'y conformer à peine d'etre traittez comme desobeissans aux volontés de Sa Majesté» ('Ordenem als mestres de conformar-s'hi, sota pena de ser tractats com a desobedients a la voluntat de Sa Magestat'). Ens pot semblar excessivament sever. Fins i tot la mera intervenció de la potència pública pot sorprendre, tractant-se d'un assumpte menor. Cal tenir a la memòria que el bisbat d'Elna acaba de ser annexat al reialme de França. Les administracions, tant la civil com l'eclesiàstica, són amarades d'un esperit que podríem qualificar, si no fos al segle XVII, de *colonial*. Es tractava, per al nou poder francès, de civilitzar un poble massa «espanyol». Els exemples sovintegen: el bisbe Habert de Montmort, primer francès nomenat a la seu d'Elna, fa posar en el seu epitafi que és fill de París: «filius parisinus». Molts costums són qualificats de bàrbars i suprimits, per exemple la processó de la Sang. El culte de sant Jordi és sistemàticament substituït pel de sant Lluís, rei de França. Tal ambient perduraria encara al segle XIX, quan el bisbe Ramadié prohibirà per ridícules, segons diu, les estàtues vestides o que porten cabells naturals (Mare de Déu

o Sant Crist). En aquest context, no era insignificant la submissió d'una capella de cant.

Com va acabar la cosa? Encara que pugui semblar difícil que una bicefàlia com aquesta pugui funcionar sense conflictes, no tenim rastre d'hostilitats després de l'edict de l'*intendant*. El temps haurà apaivagat els problemes: s'han acabat per admetre la supremacia de la nova catedral i les conseqüències pràctiques de la decisió, prou lògica, cal dir-ho, de fusió. Les rivalitats personals dels mestres s'hauran aturat. La tempesta revolucionària de final de segle XVIII va suprimir les institucions religioses i els privilegis, deixà obsoletes les qüestions de prestigi i la Ral acaba sent una parròquia normal i corrent, encara que en la nova comunitat de parròquies que inclou les esglésies del centre de Perpinyà perdurin fins avui lleus supervivències de l'antiga rivalitat amb Sant Joan.

DOCUMENTS ESTUDIATS

G446

Al Molt Illustre y molt R^d S^r [Reverend Senyor]

Vicari General

Los obrers de la Iglesia de Nostre S^{ra} de la Real de la pnt [present] vila par los fins y conclusions que baix expresseran humilment suplican a V.R. [Vostra Reverència] la gràcia de manar que sia rebuda breu y sumaria informatio sobre las cosas següents.

Põ com dita iglesia es insigne collegial y que en ella tenen sa residentia personal un Abat y quatorze canonges que formen un capitol y un bon numero de beneficiats que formen una comunitat.

Secundo que apres de la iglesia de St Joan de la pnt vila ahont resideixen la Sr Bisbe y capitulars de la catedral de Elna es la dita Iglesia de la Real la major y de major frequentia de las que y a en dita vila y en ella se selebran y se han selebrats sempre los officis divins ab gran ostentatio y magnificentia.

Tertio com en dita iglesia y a molts reliquias de S^{ts} y en particular qui son los cossos las martirs St Julia y Sta Basselitia y tambe y a moltes confrerias fundades assenyeladament la de Nostre S^{ra} de la Soledat la dels dits Sts Martirs y altres ab grans indulgentias y jubileus concedits per los summos pontifices.

Quarto com en lo discurs del any se fan en la dita iglesia molts festivitats y per la parroquia molts professons publiques ascistint en ellas lo Abat de la dita iglesia ab son pontifical selebranse los officis divins a cant de orga y adornada la iglesia de la plata y altres ornaments que te la obra de aquella ab tanta ostentatio y solemnitat com si fos una catedral.

Quinto com per ser tant gran y tant sumtuos lo temple de dita iglesia se congrega en ella los dies de dites festivitats una grant multitut de gent de tots estaments ab una particular edificatio de veurer alabar a Deu Nostre S^r ab tanta solemnitat y magnificentia elevansels los sperits per aqueix medi a contemplar la

gloria ab que Deu es venerat y festejat per Maria sanctissima y demes S^{ts} y Benaventurats en lo paradís celestial produint en consequentia molts actes de pietat y devocio en honra tot de la divina Magestat.

Sexto com en dita iglesia y a de pnt y a acostumat haber de temps immemorial una escola de cantors vulgarment dita capella de cant formada de molts veus baixons y altres instrumens necessaris pera cantar a cant de orga a diferents cors ab un mestre que los obrers de la dita iglesia anomenan y pagan son salari pera governar y regir dita escola o capella y ensenyar de cant a minyons y altres persones fent los exercitar el cant dels psalms, llisons misses y demes coses que convenen peraque no sols en dita capella sino tambe en lo cor de dita esglesia sia alabat lo S^r ab tot lo decoro y decencia possible.

Septimo que dita escola y capella de cant es estada de gran utilitat en la pnt vila principalment quant no ni avia altra servinse de ella las Iglesias de dita vila en las ocasions avia de menester celebrar los officis a cant de orga y en dita capella aprenian y se exercitaven las persones que despres provehides de beneficis se trobavan praticas y exercitadas pera cantar ab decoro en los cors de unas y altres iglesias.

Octavo com encara que vuy en dia y age una altre capella de cant en la iglesia de St Joan pero com en la present vila ames de les quatre iglesias parroquials y agen moltes altres iglesias en les quals se celebren molt gran numero de festivitats en lo discurs del any cantant en elles a cant de orga los officis y molts dies se rencontra que se celebren ditas festivitats en dos differens iglesias y aixi no es possible que una sola capella de cantors dona satisfaccio en dos parts diferens en una mateixa hora per consequent es molt util y casi necessari que en la present vila y age dos capellas de cant y aixi dita capella de la iglesia de la Real es convenientissim y casi necessari que sia conservada perque en las demes iglesias de la present vila se pujan celebrar les festivitats ordinarias ny extraordinarias ab lo mayor decoro possible pera mayor honra y gloria de la divina Magestat.

Nono que en quant a la mateixa iglesia de la Real es gran la utilitat que la obra de aquell tire de que dita escola de cant se conserva perque son moltes les festivitats que en ella se fan y aventhi capella ab trenta lliuras que dona de salari al mestre de aquella per totes les dites festivitats canta dita capella y altrament sino y avia sino una sola capella de cant en la present vila auria de pagar molt mayor cantitat y aixi mateix se augmentaria lo gast de les demes festivitats ques fan en dita iglesia com son de la confraria de Nostra S^{ra} de la Soledat, sanct Josep y altres perque avent de concertar una sola capella lo mestre de aquella se posaria lo llogar en un gran preu de cada festivat y aixi no podentho suportar se aurién de deixar dites festivitats de ferse en dita iglesia ab lo decoro y ostentacio que fins vuy die se ha fet lo que seria un gran desdoro y gran desconsolacio de tots los parroquians y dels devots de dita iglesia.

Decimo que la experiencia ha fet veurer en moltes ocasions que per faltar cantors en dita capella es estat necessari ferne venir de forasters lo que ha causat grans gastos ala obra de dita iglesia y es molt contingent de veurerse molt sovint en semblant accident sino se troba algun expedient ab lo qual dita capella estiga

plena dels cantors necessaris peraque pugan cantar en ella en les festivitats que corren per compte de la obra com tambe de les demes confraries que son en ella;

Undecimo que ames de sobredites utilitats y hauria molt urgent necessitat de que se conserve dita escola y capella perque tant en lo capitol dels canonges residint en dita iglesia com en la comunitat dels preveres y beneficiats de aquella y ha grandissima falta de persones pratiques de cant no sols de orga pero tambe de cant pla perque no y es la ordinacio que en altres iglesies de no admetrer ningu beneficiat en ella que no sia pratic de cant ni may se an pogut concordar en fer dita ordinacio perque los canonges no volen subjectarse a fer tal examen y aixi la comunitat dels capellans pretanent que son iguals a ells tampoc no volen subjectarsi y aixi com mes va i mes anira lo cor de dita iglesia se emplena de persones que per no ser pratiques de cant donen pena de sentirlos entonar antifonas cantar lliçons y fer altres funcions de cant en las misses y officis ques cantan cada dia, lo que seria de una grandissima desconsolacio als parroquians y als qui assisteixen als officis divins de oir las veus tant desentonades y desordenades lo que no sols no provaque a devocio pero encara per la pena que dona aqueixa falta causa molta distraccio en las animas dels hoiens.

Duodecimo que per remediari dita gran falta lo remey mes efficax es que dita escola y capella de cant sia conservada en dita iglesia de manera que los cantors de aquella almenos los mes principals sien fixos y residescan en aquella per trobarse ells en lo cor pugan reparar les faltes dels demes que no son practics de cant ils pugan encaminar y es molt versemblant com ja altres vegades se ha vist que tenint la comoditat de averhi en dita iglesia una escola y capella de cant los beneficiats despres de ser admessos gozant de la ocasio de dita escola se aderien voluntariament a aprendre de cant pla obligant al mestre per amistat o altrament per algu dels cantors perque los ensenyas de cant.

Decimotertio que los obrers desijant cercar algun expedient pera remediari les sobredites faltes y necessitats y que ab dit expedient se alcansas la utilitat de dita obra y de las demes confraries y se celebrassen los officis tant ordinaris com de altres festivitats y lo culto divi anas en augment y no en perill de disminuirse y que tot se fassa en dita iglesia segons lo que requireix la calidat de aquella se an resolt a proposar lo mateix expedient que en lo any 1639 avent fet construhir en aquella un orgue vehent que per no tenir ni poder tenir un organista fixo a causa de no poderlo pus sustentar ab un salari congruo deixave dit orga de tocar en moltes ocasions y festivitats lo qual expedient fou de suplicar al molt Illustre y Reverendissim Senyor Bisbe que alesores ere se servis de unir un benefici a dit orgue del qual benefici dits obrers eren y son patrons que es lo benefici fundat per paula qo muller de Berenguer.

Decimo quarto que dit Reverendissim Senyor Bisbe vista la demande tant justa y tan util al augment del culto divi de dit esglesia usant de son auctoritat tant ordinari com de la apostolica delegada per lo decret del sagrat Consili de trento decreta y feu dita unio ab los pactes y condicions proposades per dits obrers y entre altres que lo beneficiat organista que serie de dit benefici provehit agues de fer personal residencia en dita iglesia y en cas que no tenint legitim impediment o

justa causa de absència lo beneficiat de dir bnefici provehit deixaria de fer la residència sobredita per espais de un mes fos citat personalment si era possible o sino per edicte deixaria de compareixer dintre de un altre mes comptador del dia de la citacio en continent que lo dit benefici fos vist vacar de jure pariter et de facto que fos licit a dits obrers patrons de aquell liberament presentar altra persona habil y pratic de tocar lo orgue.

Decimo quinto que ab lo dit expedient de dita unio y despres de aquella feta dita esglesia de la Real a tingut sempre organista fixo y descarregada dita obra dels gastos y treballs que tenia de trobar persona que volgues sonar dit orgue tot per major gloria y honor de Deu omnipotent.

Decimo sexto que los obrers de dita esglesia son patrons de alguns beneficis fundats en dita iglesia encaragues per son interes particular los serie millor tenir liberament lo dret de presentar dits beneficis com a patrons predits y disposar de aquells en favor de les persones que be los apareixeria ab tot anteposant la mayor utilitat y conveniencia de dita esglesia y lo reparo de la necessitat que en ella y ha per la celebracio dels officis divins y festivitats que en dita iglesia se fan an resolt de proposar y suplicar a V R la unio de dits beneficis dels quals ells dits obrers son patrons ab escola y capella de cant de dita iglesia dels quals beneficis suplican que dita unio se fasse ab lo modo y forma contengut en lo memorial que de aquells dits obrers an fet que junt ab lo present exhibeixen a V R. y que per dit affecte sie manat per V R rebre breu y summaria informacio de totes les sobredites coses tant de las expressades en la present suplicacio com de les demes que seran continuades en dit memorial y concedirlo la gracia de la dita unio que a mes que aquella resultara en molt gran servey de Deu Nostre Senyor dits suplicans ho rebran a singular gracia y merce.

G446, núm. 14

Le Roy ayant trouvé bon que pour la tranquillité et l'union de ses fidelles sujets de la ville de perpignan les deux chapelles de la musique qui servent a l'eglise de St Jean et à celle de la Realle se reunissent ainsi qu'il a été fait autrefois, Nous suivant les ordres de Sa Majesté du 20 janvier dernier apres avoir verifié de quelle maniere il avait été pratiqué lorque [*sic*] les dittes deux chapelles ont été unies ; avons ordonné que, dorenavant icelles n'en feront plus qu'une, laquelle ne pourra plus etre separée pour quelle cause et pretexte que ce puisse etre et qui s'appellera la musique de la cathedrale.

Et pour eviter toutes les contestations qui pourroient survenir, nous avons réglé que les retributions qui seront données pour le chant seront partagées également, aquel effet il y aura une bourse commune, à la reserve des pensions qui sont données par messieurs du Chapitre de St Jean et messieurs les marguilliers de la realle, lesquelles resteront particulier à ceux auxquels elles auront été assignées.

Que les deux maitres l'un de St Jean et l'autre de la Realle qui servent actuellement, et ceux qui serviront à l'avenir subsisteront et assisteront tous deux

à la musique lorsqu'il sagira de chanter aux solemnités des eglises, qu'ils seront tenus et obliges de servir à la cathédrale de St Jean preferablement à toutes les autres eglises, apres quoi, ils serviront à la Realle les jours que la musique y sera demendée, et au cas que par la multiplicité des fetes dans un meme jour, la musique soit obligée de chanter en deux ou plusieurs endroits, les deux maitres conviendront entre eux de la quantité de ceux qui devront chanter avec eux, et la retribution sera neanmoins partagée comme dessus, auquel cas ils seront obligez de prendre les heures dans lesquelles ils ne seront pas d'obligation de chanter à la cathedrale pour messieurs du chapitre.

S'il arrive que quelque superieur des eglises ou il y aura quelque fete, ou que les preposez des confreries s'adressent à un des dits maitres pour aller chanter, celuy la en advertira l'autre, et ils conviendront ensemble de la quantité des misiciens qu'il conviendra conduire et l'on observera que jamais l'un ne determinera rien a ce sujet à l'insceu de l'autre, et la retribution se partagera comme cy devant entre ceux qui auront été nommez, et ceux qui par le nombre n'auront pû assister.

Lorsque les dits maitres seront requis d'aller à quelque fete des villages ils conviendront pareillement de ceux qu'ils devront conduire avec eux observant d'y emmener tantot les uns et tantot les autres, et quand aux maitres, ils auront le meme egard entre eux, et la retribution partagée comme il est dit.

Que les maitres pourront chacun elever et instruire des enfans pour la musique, lesquels ils conduiront avec eux aux endroits ou ils iront chanter mais les uns et les autres des dits enfans devront assister lorsque la musique servira aux endroits, ou elle sera unie, et les portions qui pourront leur estre dûes seront distribuées comme il se pratique à present.

Les deux maitres observeront aussi de se soulager alternativement pour aller chanter dans les eglises de la ville, n'y devant avoir aucune prevention quoy que ce soit un maitre qui ait été averty la ditte musique ne faisant plus qu'un corps.

Les deux maitres seront tenus d'avoir le meme respect, et obeiront à messieurs du chapitre, et ensuite serviront messieurs de la Realle, dans les choses qui concernent le service divin auquel ils devront assister, et les dits maitres vivront avec l'union qui doit estre entre des personnes raisonnables et recevront de leurs superieurs les ordres avec tout le respect qui leur est dû ayant soin que le service de la cathedrale ne manque jamais.

Dans les propositions qui pourront estre faites pour recevoir quelque nouveau musicien ou pour quelque affaire concernant la ditte musique celuy des maitres qui proposera, laissera parler l'autre le premier, et la decision se fera de commun accord, et avec l'approbation de leurs superieurs si elle y est necessaire.

Les maitres auront aussi la faculté de faire chanter chacun de commun consentement de l'autre leurs compositions lorsqu'ils se trouveront ensemble, ou celles qu'ils auront fait venir de dehors, et lorsqu'on produira quelque nouvelle composition elle sera repetée par tous les musiciens qui seront obligez de se trouver aux repetitions, afin que le chant soit plus parfait lorsqu'il conviendra louer dieu dans les eglises, et ceux des musiciens qui manqueront a la repetition n'auront aucune part à la premiere retribution du dit chant.

Les memes choses que dessus seront pratiquées au sujet des enterremens, et du St Sacrement qu'on porte aux malades; lorsqu'on demandera la musique tous les musiciens s'y trouveront, et auront part à la retribution, si cependant il y aurait quelqu'un qui fut dispensé d'y assister par les maitres pour quelque cause, il ne laissera pas d'avoir part à la ditte retribution, ce qui sera aussi observé, si quelqu'un des musiciens tombe malade, ou s'il l'absente [*sic*] pour quelques jours par la permission des deux maitres pour cause necessaire.

Au cas qu'un des dits maitres vienne a estre malade, l'autre supplera et aura soin que les fetes des messieurs du Chapitre de St Jean soient accompagnées de toute la musique apres quoy si la fete se trouvoit autre part, le maitre qui se portera bien, ira ou il sera demendé avec ceux qui luy seront necessaires pour le chant avec la distribution faite de meme maniere que dessus.

Les musiciens qui se trouveront avoir quitté cy devant une des dites chapelles pour servir dans l'autre seront compris dans la presente union.

Pour l'entiere execution de ce que dessus, Nous ordonnons aux deux maitres de s'y conformer à peine d'estre traittez comme desobeissans aux volontés de Sa Majesté fait à perpignan le 15 mars 1699 signe dequinson et de ponte dalbaret

collationné a l'original resté au greffe de l'intendence par nous
intendant de Roussillon De ponte dalbaret.